

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут
«Інститут державного управління»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник голови приймальної комісії,
в. о. ректора Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

_____ Олександр ГОЛОВКО
« ____ » _____ 2024 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступників на навчання за денною та заочною формами
для здобуття освітнього ступеня «бакалавр»
за спеціальністю 073 «Менеджмент»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за освітньо-професійною програмою «HR-менеджмент»
на основі освітнього ступеня «бакалавр», «магістр»,
освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст»,
здобутого за іншою спеціальністю
(друга вища освіта)

Програма фахового вступного випробування для вступників на навчання за денною та заочною формами для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за освітньо-професійною програмою «HR-менеджмент» на основі освітнього ступеня «бакалавр», «магістр», освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст», здобутого за іншою спеціальністю (друга вища освіта).

Укладачі: к.держ.упр., доц. Орел Ю. Л. (гарант освітньої програми);
к.е.н., доц. Смаглюк А.А.;
к.держ.упр., доц. Покотило Т.В.

ВСТУП

Програму вступного фахового випробування розроблено на основі освітньо-професійних програм підготовки бакалавра за спеціальністю 073 «Менеджмент» згідно зі Стандартом вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29 жовтня 2018 р. № 1165.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття ступеня «бакалавр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Мета вступного фахового випробування полягає у виявленні рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, необхідних для опанування здобувачами вищої освіти обов'язкових і варіативних дисциплін за програмою підготовки фахівця у подальшому процесі навчання для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 073 «Менеджмент» за освітньо-професійною програмою «HR-менеджмент».

Вимоги до рівня підготовки вступників наступні. Майбутній здобувач ступеня бакалавр зі спеціальності 073 «Менеджмент» для успішного засвоєння освітньо-професійної програми повинен мати ступінь молодшого бакалавра або освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра. Абітурієнт також має продемонструвати рівень сформованих компетентностей за обраною спеціальністю та вільне володіння державною мовою.

Програма вступного фахового випробування ґрунтується на вимогах до базових знань та вмінь випускника ступеня вищої освіти «бакалавр» і включає зміст таких навчальних дисциплін:

1. Основи економічної теорії.
2. Основи менеджменту.

Вступне фахове випробування проводиться упродовж 2-х академічних годин у формі усної співбесіди.

Здобувачам надається право вибору екзаменаційного білета, що містить 3 теоретичні питання (два питання з основ економічної теорії і одне питання з основ менеджменту), на які необхідно дати розгорнуту відповідь, та одне практичне розрахункове завдання (задачу).

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Правил прийому на навчання до Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна для здобуття вищої освіти у 2024 році та Положення про приймальну комісію Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ, ДИСЦИПЛІНИ, ЇХ ТЕМИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

«ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

1. Предмет і метод економічної теорії.
2. Методи пізнання економічних процесів.
3. Економічні закони і категорії. Система економічних законів.
4. Економічні потреби суспільства, їх сутність та класифікація. Закон зростання потреб.
5. Економічні інтереси, їх сутність та класифікація.
6. Фактори суспільного виробництва. Крива виробничих можливостей.
7. Продуктивні сили і виробничі відносини.
8. Власність як економічна категорія. Суб`єкти та об`єкти власності.
9. Право власності та її форми.
10. Економічна система: її сутність та структурні елементи.
11. Економічні системи та їх класифікація.
12. Типи, види, моделі та еволюція сучасних економічних систем.
13. Національний продукт: його сутність, структура та методи обчислення.
14. Валовий національний продукт і валовий внутрішній продукт.
15. Економічні цикли: сутність, структура та фактори розвитку
16. Економічні кризи: сутність, види та шляхи подолання.
17. Гроші, їх функції. Еволюція грошей.
18. Грошова система. Грошові агрегати. Закон грошового обігу.
19. Інфляція: суть, причини виникнення, види та соціально-економічні наслідки.
20. Закон вартості та його функції.
21. Сутність і структура ринку.
22. Інфраструктура ринку.
23. Закон попиту. Фактори, що впливають на попит.
24. Закон пропозиції. Фактори, що впливають на пропозицію.
25. Ринкова рівновага. Механізм формування ринкової ціни.
26. Ціна, її функції, структура та види.
27. Конкуренція: її суть та функції в ринковій економіці.
28. Монополізм, його природа, типи, форми та наслідки.
29. Монополістична конкуренція.
30. Олігополія, її характерні риси.
31. Монополія та її види, наслідки монополізації економіки.
32. Антимонopolне регулювання економіки.
33. Сутність підприємства. Класифікація підприємств.
34. Роль підприємництва в економіці.
35. Поняття та теорії капіталу. Капітал як джерело доданої вартості.
36. Кругообіг та оборот капіталу.
37. основні та оборотні фонди підприємства.
38. Витрати виробництва, їх класифікація.
39. Прибуток підприємства. Показники прибутку.

40. Торгівельний капітал, сутність і структура. Торговельний прибуток
41. Позичковий капітал і позичковий відсоток.
42. Кредит, його функції та форми. Кредитна система.
43. Банківська система та її структура.
44. Аграрні відносини, їх особливості.
45. Земельна рента та її форми. Ціна землі.
46. Робоча сила як товар.
47. Доходи населення та механізм їх формування в ринковій економіці.
48. Заробітна плата: сутність, форми та системи. Номінальна і реальна заробітна плата.
49. Безробіття, його сутність та види.
50. Держава та її економічні функції.
51. Форми і методи державного регулювання економіки.
52. Фінансова система, її структура.
53. Податки та їх функції. Податкова система.
54. Світове господарство: сутність, структура і тенденції розвитку.
55. Міжнародна економічна інтеграція, її форми.
56. Міжнародна торгівля, її сутність та особливості на сучасному етапі.
57. Міжнародна міграція робочої сили.
58. Міжнародні валютні відносини.
59. Сутність і причини глобальних проблем.
60. Основні глобальні проблеми сучасності, шляхи їх вирішення.

Список рекомендованої літератури:

1. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Макроекономіка: навч. посіб. Київ : Атака, 2009. 368 с.
2. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. Г. Економічна теорія. Політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 688 с.
3. Горlach М. І., Соколов М. О., Кримов М. І., Лисенко С. Ф. Економічна теорія: підруч. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 532 с.
4. Економічна теорія: навч. посіб. / за ред. С. І. Архієреєва. Харків : НТУ «ХП», 2020. 230 с.
5. Кокарев І. В. Основи економічної теорії : навч. посіб. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 100 с.
6. Мочерний, С. В., Скотний С. Г. Основи економічної теорії : підруч. Львів : Новий Світ-2000, 2006. 600 с.
7. Основи економічної теорії: підруч. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. Харків : Право, 2008. 448 с.
8. Отрошко О. В. Основи економічної теорії: навч. посіб. Київ : Знання, 2013, 334 с.
9. Солонінко К. С. Макроекономіка: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 200 с.
10. Уразов А. У., Саух І. В., Вікарчук О. І. основи економічної теорії : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 312 с.
11. Федоренко В. Г., Ніколенко Ю. В., Діденко О. М., Денисенко М. П.,

Руженський М. М. Основи економічної теорії: підруч. / за наук. ред. проф. Федоренка В. Г. Київ : Алерта, 2007. 519 с .

12. Шинкар В. А., П'ясецька-Устич С. В. Макроекономіка: теорія і практикум: навч. посіб. Ужгород: РІК-У, 2017. 478 с.

«ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ»

1. Поняття менеджменту та його загальна характеристика.
2. Організація як об'єкт менеджменту.
3. Внутрішнє і зовнішнє середовище організації, їх ознаки та складові.
4. Рівні менеджменту в організації.
5. Методи менеджменту.
6. Сутнісна характеристика системного підходу в менеджменті.
7. Сутнісна характеристика процесного підходу в менеджменті.
8. Сутнісна характеристика ситуаційного підходу в менеджменті.
9. Функція планування в менеджменті.
10. Види планів.
11. Основні етапи планування.
12. Функція організації в менеджменті.
13. Складові організаційної діяльності.
14. Делегування повноважень: поняття, елементи процесу делегування, типи повноважень.
15. Організаційна структура: поняття, основні складові, вимоги.
16. Типи організаційних структур.
17. Мотивація як функція менеджменту, види мотивування.
18. Змістовні та процесуальні теорії мотивування.
19. Контроль як функція менеджменту.
20. Основні види контролю.
21. Поняття комунікацій, їх види.
22. Поняття управлінської інформації, вимоги до неї.
23. Управлінські рішення: поняття, підходи до класифікації.
24. Основні етапи прийняття управлінських рішень.
25. Сутність процесу керівництва та лідерства.

Список рекомендованої літератури:

1. Кравченко В. О., Пучкова С. І., Ступак С. М. Організація праці менеджера : навч. посіб. Одеса : ОДЕУ, 2011. 184 с.
2. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Основи менеджменту: підручн. Київ : Академвидав, 2007. 464 с.
3. Кучеренко Д. Г. Менеджмент: курс лекцій. Київ : ЦУЛ, 2020. 184 с.
4. Мальська М. П., Білоус С. В. Менеджмент організацій: теорія і практика: навч. посіб. Київ : SBA-print, 2019. 190 с.
5. Основи менеджменту : підруч. / А. А. Мазаракі, О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник та ін.; за ред. д. е. н., проф. академіка НАПН України А. А. Мазаракі. Харків : Фоліо, 2014. 848 с.
6. Основи менеджменту. Теорія і практика : навч. посіб. / Г.Є. Мошек, І.П. Миколайчук, Ю.І. Палеха, Ю.В. Поканевич, А.С. Соломко, О.В. Коваленко,

Н.В. Коваленко, В.С. Ціпуринда, Г.П. Сиваненко, О.І. Белова ; за заг. ред. проф. Г.Є. Мошека Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 528 с.

7. Осовська Г. В., Осовський О. А. Менеджмент : підруч. Київ : Кондор-Видавництво, 2015. 563 с.

8. Петков В. П. Менеджмент у державному управлінні: навч. посіб. Київ : КНТ, 2023. 312 с.

9. Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волощук В. В. Основи менеджменту: навч. посіб. Івано-Франківськ : «Лілея-НВ», 2015. 336 с.

10. Страпчук С.І., Миколенко О.П., Попова І.А., Пустова В.В. Менеджмент: навч. посіб. Львів : Видавництво «Новий Світ – 2000», 2020. 356 с.

11. Хміль Ф. Основи менеджменту: підручн. Київ : Академвидав, 2007. 576 с.

12. Щєбликіна І. О., Грибова Д. В. Основи менеджменту: навч. посіб. Мелітополь : ВБ «ММД», 2015. 479 с.

**СТРУКТУРА БІЛЕТА
ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
(СПІВБЕСІДИ)**

**Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Інститут державного управління»**

<p>Ступінь <i>бакалавр</i> Галузь знань <i>07 Управління та адміністрування»</i> Спеціальність <i>073 Менеджмент</i> Освітньо-професійна програма <i>HR-менеджмент</i> На базі ступеня/ОКР: <i>бакалавр, спеціаліст, магістр</i></p>	<p><i>Вступне фахове випробування</i></p>
--	---

Білет 1

Завдання 1. Теоретичне питання. Дайте розгорнуту відповідь на запитання (повна відповідь оцінюється у 50 балів):

Типи, види, моделі та еволюція сучасних економічних систем.

Завдання 2. Теоретичне питання. Дайте розгорнуту відповідь на запитання (повна відповідь оцінюється у 50 балів):

Національний продукт: його сутність, структура та методи обчислення.

Завдання 3. Теоретичне питання. Дайте розгорнуту відповідь на запитання (повна відповідь оцінюється у 50 балів):

Внутрішнє і зовнішнє середовище організації, їх ознаки та складові.

Завдання 4. Практичне завдання (правильна відповідь оцінюється у 50 балів).

Попит і пропозиція певного товару відповідно задані функціями:

$$Q_D = 100 - 2P; Q_S = -20 + 2P.$$

На основі наведених даних: 1) визначте рівноважну ціну і обсяг продажу товару; 2) побудуйте криві попиту і виручки від продажу; 3) визначте, за яких ціни і обсягу продажу продавець може отримати максимальний дохід.

Голова фахової комісії _____ / _____ /
підпис *прізвище, ім'я, по-батькові*

Відповідальний секретар
приймальної комісії _____ / _____ /
підпис *прізвище, ім'я, по-батькові*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Знання та вміння, продемонстровані здобувачем на вступному фаховому випробуванні оцінюються за 200-бальною шкалою. Мінімальна позитивна оцінка іспиту з фаху складає 100 балів. Особи, які отримали на вступному фаховому випробуванні менш, ніж 100 балів, позбавляються права на участь у конкурсі на зарахування за обраною спеціальністю.

Питання у білетах оцінюються як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти за відповіді на 3 теоретичні питання і одне практичне завдання (кожне питання і завдання оцінюються до 50 балів).

Для оцінювання відповіді використовуються такі критерії:

При перевірці відповіді на **теоретичні питання** оцінюється рівень самостійності студента стосовно формулювання власного погляду на запропоновану проблему та визначається, чи здатний студент застосувати інноваційний, творчий підхід для розв'язання поставленого завдання. Для підсумкового оцінювання відповіді на теоретичні питання проблемного характеру використовуються такі критерії:

Шкала оцінювання	Критерії оцінювання
41-50	Правильна вичерпна відповідь на поставлене запитання, продемонстровано глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати свою відповідь, наведено приклади
31-40	Відповідь на поставлене питання в основному правильна, але є несуттєві неточності
21-30	Відповідь на поставлене питання загалом наведено, але не має переконливої аргументації відповіді, характеристики певних об'єктів
11-20	Відповідь показує посереднє знання основного програмного матеріалу, містить суттєві помилки при трактуванні понятійного апарату
1-10	Відповідь на запитання неповна та містить суттєві помилки
0	Відповідь неправильна або відсутня

З метою оцінювання рівня знань, умінь та навичок студента в аналітико-прикладному аспекті, тобто для того, щоб з'ясувати здатність студента аналізувати запропонований матеріал та робити на базі цього аналізу самостійні висновки, до складу екзаменаційних завдань включено практичне завдання (задача). При перевірці розв'язання задачі оцінюється рівень володіння студентом нормативним матеріалом курсу та здатність до його використання в типових практичних ситуаціях, а також рівень умінь і навиків студента здійснювати техніко-економічні розрахунки щодо обґрунтування вибору рішень, які мають прийматися в типових господарських ситуаціях в діяльності підприємства. Для оцінювання виконання практичного завдання використовуються такі критерії:

Шкала оцінювання	Критерії оцінювання
50	Правильний розв'язок завдання з повним викладенням порядку розв'язку та глибокою обґрунтованістю висновків за результатами розрахунків
40	Правильний розв'язок завдання з неповним викладенням порядку розв'язку або недостатньо глибокою обґрунтованістю висновків за результатами розрахунків
30	Неповне викладення порядку розв'язку завдання, наявні незначні арифметичні помилки, недостатньо обґрунтовані висновки за результатами розрахунків
20	Розв'язок завдання з допущенням кількох арифметичних помилок і неповним викладенням порядку розв'язку, відсутність висновків за результатами розрахунків
10	Частковий розв'язок завдання з неправильним обґрунтуванням порядку розв'язку
0	Завдання не розв'язано або розв'язано не вірно

Для проведення вступного випробування приймальною комісією попередньо готуються білети відповідно до «Програми фахового вступного випробування». Програма фахового вступного випробування оприлюднюється засобами наочної інформації на інформаційних стендах приймальної комісії. Вступне випробування проводиться у строки передбачені Правилами прийому до ХНУ імені В.Н. Каразіна.

Голова фахової
атестаційної комісії

Микола ЛАТИНІН

Протокол засідання приймальної комісії № 2 від 15 квітня 2024 року

Відповідальний секретар приймальної комісії _____ Сергій ЄЛЬЦОВ